

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตวีดิทัศน์สารคดีเรื่องวัดเจ็ดยอดเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีคุณภาพ เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนหลังจากการชนวีดิทัศน์สารคดีเรื่องวัดเจ็ดยอดของชุมชนวัดเจ็ดยอดและเพื่อศึกษาความพึงพอใจของชุมชนต่อวีดิทัศน์สารคดีเรื่องวัดเจ็ดยอดของชุมชนวัดเจ็ดยอด

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชุมชนที่เป็นผู้อุปถัมภ์และร่วมกิจกรรมของวัดเจ็ดยอด เป็นประจำ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองคัดเลือกจากการสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling) จากประชาชนบริเวณรอบวัดเจ็ดยอดที่มีการทำกิจกรรมร่วมกับวัด การใช้การคัดเลือกแบบการสุ่มแบบสะดวกเนื่องจากประชาชนในชุมชนวัดเจ็ดยอด มีเวลาว่างไม่ตรงกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้รับการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและการทดลองใช้ ประกอบด้วย ล็อตเพื่อการพัฒนา คือ วีดิทัศน์สารคดี เรื่อง วัดเจ็ดยอด แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังรับชมวีดิทัศน์สารคดี แบบสอบถามความพึงพอใจต่อวีดิทัศน์สารคดีของกลุ่มตัวอย่างสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การดำเนินการวิจัย ผู้วัยทำงาน ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับ สารคดี การผลิตวีดิทัศน์ การมีส่วนร่วมของชุมชน ความพึงพอใจ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์โบราณสถานต่างๆ สำหรับนำมารับใช้ในการผลิตวีดิทัศน์สารคดี างานนี้ ได้สร้างเครื่องมือ ตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ปรับปรุงและแก้ไขดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ให้กับกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความรู้และความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างก่อนรับชมวีดิทัศน์สารคดี างานนี้ให้กับกลุ่มตัวอย่างรับชมวีดิทัศน์สารคดีเรื่องวัดเจ็ดยอดซึ่งมีความยาวประมาณ 15 นาที เมื่อ完ตัวอย่างรับชมสารคดีเสร็จแล้ว ให้กับกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความรู้และความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างหลังรับชมวีดิทัศน์สารคดี แบบสอบถามความพึงพอใจต่อวีดิทัศน์สารคดี และเมื่อทำแบบทดสอบเรียบร้อยแล้วผู้วัยทำงาน

ข้อมูลที่ได้จากการทดลองมหาค่าเฉลี่ย เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างผลค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการรับชมวีดิทัศน์สารคดีเรื่องวัดเจ็ดยอดและให้ชาวบ้านทำการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อร่วมสมองวางแผนโครงการกิจกรรมร่วมกันของชุมชน ที่เกี่ยวเนื่องกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ผลสรุปดังนี้

1. วีดิทัศน์สารคดีเรื่อง วัดเจ็ดยอดเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการทำนุบำรุงศาสนสถานวัดเจ็ดยอด มีองค์ประกอบ คือ ด้านเนื้อหาและด้านเทคนิค สำหรับด้านเนื้อหา ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านภาษาและด้านประโยชน์ ด้านเทคนิค ได้แก่ ด้านภาพยนตร์ ด้านภาพเคลื่อนไหว และด้านเสียง โดยตัววีดิทัศน์สารคดีจะมีเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความคิดเห็นของชาวบ้านเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม มีความยาวประมาณ 15 นาที ซึ่งผ่านการประเมินคุณภาพทั้งด้านเนื้อหาและด้านเทคนิคจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.69) โดยแบ่งเป็นด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.64) และด้านเทคนิค ($\bar{X} = 4.23$ S.D. = 0.74)

2. ความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงของชุมชนวัดเจ็ดยอด ได้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัดเจ็ดยอดหลังการรับชมวีดิทัศน์สารคดีเรื่อง วัดเจ็ดยอด และความคิดเห็นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงวัดเจ็ดยอดพบว่า มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และจากการทดลองกลุ่มตัวอย่างสามารถทำแบบทดสอบความรู้และความคิดเห็นหลังการรับชมวีดิทัศน์สารคดีผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 27 คน คิดเป็นร้อยละ 90 โดยผลความรู้ของชุมชนสูงสุด ร้อยละ 56.00 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงของชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$ S.D. = 0.55) และชุมชนวัดเจ็ดยอดได้เสนอแผนโครงการกิจกรรมร่วมกันของชุมชน ที่เกี่ยวเนื่องกับการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อทำนุบำรุงวัดเจ็ดยอด จำนวน 2 โครงการ ได้แก่ โครงการการให้คำแนะนำนักท่องเที่ยวและโครงการกระจายป่าให้กีดกลุ่มจิตอาสา

3. การศึกษาความพึงพอใจของชุมชนวัดเจ็ดยอดที่มีต่อวีดิทัศน์สารคดีเรื่อง วัดเจ็ดยอด ซึ่งประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ด้านวีดิทัศน์ ด้านเสียงและด้านประโยชน์ที่ได้รับ พนับว่า วีดิทัศน์สารคดีเรื่อง วัดเจ็ดยอด มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$ S.D. = 0.58) สำหรับค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านมีดังนี้ เนื้อหาของวีดิทัศน์สารคดี ($\bar{X} = 4.33$ S.D. = 0.61) เสียงของวีดิทัศน์สารคดี ($\bar{X} = 4.30$ S.D. = 0.65) ประโยชน์ที่ได้รับจากวีดิทัศน์สารคดี ($\bar{X} = 4.44$ S.D. = 0.56) และความพึงพอใจด้านภาพยนตร์ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.49)

อภิปรายผล

จากการผลิตวีดิทัศน์สารคดีเรื่อง วัดเจ็ดยอด ที่ใช้ในการช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการทำนุบำรุงวัดเจ็ดยอด ผู้วิจัยพบประเด็นที่สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. การผลิตวีดิทัศน์สารคดีเรื่องวัดเจ็ดยอดมีผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญโดยภาพรวม ทั้งด้านเนื้อหาและด้านเทคนิค มีคุณภาพในระดับมาก คือ ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย 4.34 และด้านเทคนิค มีค่าเฉลี่ย 4.23 ซึ่งเป็นผลจากการที่ผู้วิจัยได้วางแผนการดำเนินการผลิตวีดิทัศน์โดยเริ่มตั้งแต่ การศึกษาข้อมูลจากเอกสารและเขียนวัตถุประสงค์ การสร้างบทดำเนินเรื่อง ผู้วิจัยได้ออกแบบวีดิทัศน์สารคดี เรื่อง วัดเจ็ดยอด รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาและเขียน脚本รับอรรถกิจทัศน์ สำหรับการตรวจสอบ สดออร์ค์ ผู้วิจัยจะทำการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาของ ประวัติศาสตร์และความเป็นมาของวัดเจ็ดยอด และท่านรองเจ้าอาวาสวัดเจ็ดยอด ร่วมกันพิจารณาสดออร์ค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในประเด็นความการนำเสนออยู่ในสื่อสารคดีมีความชัดเจน ในเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของวัด ความสอดคล้องของเนื้อหา กับวัตถุประสงค์ ความถูกต้องของเนื้อหา ความยกจ่ายของเนื้อหา ความเหมาะสม ของการนำเสนอ และลำดับการนำเสนอ เพื่อให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจ ได้อย่างรวดเร็วและเกิดจิตสำนึกรักใน การมีส่วนร่วมทำนุบำรุงวัดและเมื่อได้สดออร์ค์ฉบับสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะผลิตวีดิทัศน์สารคดี เรื่อง วัดเจ็ดยอด แล้วนำมานำตัดต่อตามผังสดออร์ค์ที่วางไว้ โดยการตัดต่อผู้วิจัยจะใช้โปรแกรม sony vegas pro11 ในการตัดต่อวีดิทัศน์สารคดี และนำวีดิทัศน์สารคดี เรื่อง วัดเจ็ดยอด ที่สร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบและประเมินคุณภาพ ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ของข้อมูล รูปภาพภาพเคลื่อนไหว นำวีดิทัศน์สารคดี เรื่อง วัดเจ็ดยอด ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้าน เทคโนโลยีสื่อและการสื่อสารจำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินคุณภาพของวีดิทัศน์สารคดี เรื่อง วัดเจ็ดยอด ซึ่งกระบวนการดำเนินการผลิตวีดิทัศน์ดังกล่าวสอดคล้องกับ วิธีการเขียนสารคดีของทวีศักดิ์ ญาณประทีป (2525 : 86) และการผลิตวีดิทัศน์ของวัฒน์ อติศพท (2533 : 137)

2. ความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงของชุมชน วัดเจ็ดยอดก่อนและหลังการทดลอง พบว่า มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ โดยผลความรู้ของชุมชนสูงขึ้น ร้อยละ 56.00 จากผลที่ปรากฏได้แสดงให้เห็นว่าผู้ชุมชน มี ประสิทธิผลทางการเรียนรู้และความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมสูงขึ้น ทั้งนี้ เพราะการจัดองค์ประกอบของ ภาพอย่างเหมาะสม การใช้ตัวละครที่สามารถดึงดูดกลุ่มเป้าหมาย โดยส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านหรือผู้ที่อยู่ อาศัยบริเวณวัดเจ็ดยอดซึ่งค่อนข้างจะมีอายุ ประกอบกับการสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นภายในวัดจากความคิด ของนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นตัวกระตุ้นและผลักดันให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความคิดในการมีส่วนร่วมในการ

ทำนุบำรุงสถานภายในวัดเจ็ดยอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงวัดเจ็ดยอดของกลุ่มตัวอย่างหลังรับชม วีดิทัศน์สารคดี มีระดับความคิดเห็นในการเข้ามา มีส่วนร่วมมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ นิพัทธิเวช สืบแสง (2526 : 35) ที่ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนานี้ เป็นการกระตุ้นให้ประชาชน ตระหนักถึงสถานการณ์ของเข้า ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใต้การกำหนดและการดำเนินของ ประชาชนเอง และยุพารพ รูปงาม (2545 : 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นผลมาจากการเห็นพ้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงและ ความเห็นพ้องต้องกัน จะต้องมีมากจนเกิด ความคิดริเริ่ม โครงการเพื่อการปฏิบัติ ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัย จึงได้ให้ชาวบ้านแบ่งกลุ่มระดับความคิดเห็นได้กิจกรรมโครงการที่เกี่ยวเนื่องกับการมีส่วนร่วมของ ชุมชนเพื่อทำนุบำรุงวัดเจ็ดยอด ได้แก่ การให้คำแนะนำนักท่องเที่ยวในการปฏิบัติตัวเข้าเยี่ยมชม โบราณสถานและโบราณสถานที่สำคัญภายในวัดเจ็ดยอด การกระจายจ่าวน้ำให้เกิดกลุ่มจิตอาสาใน การเข้ามาช่วยคุ้มครองความสะอาดของวัด เช่นเดียวกับ อุไรวรรณ อ่อนอุไร (2544) ได้ทำการวิจัย เรื่องการอนุรักษ์โบราณสถานเชิงสถาปัตยกรรมในเขตกำแพงเมืองชั้นในจังหวัดเชียงใหม่ได้ผล การศึกษาสรุปว่าการอนุรักษ์โบราณสถานสถาปัตยกรรมควรให้การช่วยเหลือกันหลายฝ่าย ทั้งภาค ส่วนราชการและเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระสงฆ์ที่มีความใกล้ชิดกับโบราณสถานและเป็นผู้อยู่ ดูแลวัดควรจัดให้มีการคุ้มครองในเรื่องของการจัดใช้ที่ดินและสถานที่ของวัด รวมมีการจำแนก ประเภทการใช้ที่ดินให้เป็นสัดส่วน และการจัดให้มีการพื้นที่อยู่อาศัยริเวณที่เสื่อมโทรมให้ดูมี ชีวิตชีวาและพัฒนาได้เท่าที่จำเป็น ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการคุ้มครองโบราณสถานเชิง สถาปัตยกรรมในเขตกำแพงเมืองชั้นในจังหวัดเชียงใหม่ ควรสร้างจิตสำนึก การย้ายต่ออนให้เกิดสติ การที่ให้เห็นประเด็นสำคัญอย่างมีเหตุผล ลดลงทบทวนของรัฐบาลลงและปิดโอกาสให้ชาวบ้านมี ส่วนในการรับผิดชอบคุ้มครองโบราณสถาน กำหนดขอบเขตในการอนุรักษ์ ส่งเสริมละให้ขัดการศึกษา ไว้ในหลักสูตรและจัดทัศนศึกษาให้นักเรียน กลุ่มชั้นมหิดลที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ปัจจุบัน โบราณสถานแต่ละแห่งและเป็นการสร้างเสริมความเข้าใจในคุณค่าอย่างลึกซึ้งแท้จริง

3. ความพึงพอใจต่อวีดิทัศน์สารคดีเรื่อง วัดเจ็ดยอดของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างมี ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.41 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกลี่ยเท่ากับ 0.58 เพราะ ผู้วิจัยได้ออกแบบวีดิทัศน์สารคดีให้ตรงกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ที่ค่อนข้าง มีอายุ การออกแบบภาพ การดำเนินเรื่องจึงเป็นไปอย่างเรียบง่าย ทำให้กลุ่มตัวอย่างสามารถรับชม วีดิทัศน์อย่างสนับสนุน การนำเสนอเนื้อหาอย่างเป็นลำดับขั้นตอนเริ่มจากประวัติวัดไปจนถึงเรื่องราว การสัมภាយถ้วนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่ได้มีการพูดถึงปัญหาและต้องการให้ชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการทำนุบำรุงวัด ซึ่งสิ่งเหล่านี้ช่วยให้ผู้รับชมเกิดแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมมาก

ยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ อุทัยพรรณ สุดใจ (2545 : 7) ที่ได้ให้ความหมายไว้ว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก รักชอบ ยินดี เดิมใจ หรือมีเจตคติที่ดีของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความพอใจจะเกิดเมื่อ ได้รับตอบสนองความต้องการ ทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ ความพึงพอใจเป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึกและทัศนะของบุคคลอันเนื่องมาจากสิ่งเร้าและสิ่งจูงใจ โดยอาจเป็นไปในเชิงประเมินค่าว่า ความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งเหล่านั้นเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ

จากการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า วีดิทัศน์สารคดีเรื่อง วัดเจ็ดยอด เป็นสื่อเพื่อการพัฒนา ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิผลก่อให้เกิดความรู้และความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ ทำนุบำรุงศาสนสถานวัดเจ็ดยอดและบัง衫ารามใช้เป็นตัวอย่าง ในการผลิตสื่อวีดิทัศน์สารคดีที่ ต้องการบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ของวัดหรือศาสนสถานอื่นๆ อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรให้หน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบทำการวิจัยด้านภาษาพื้นเมือง ประวัติศาสตร์ และด้านการบริหารจัดการ

1.2 จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการเผยแพร่การมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงศาสนสถาน วัดเจ็ดยอด

2. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

2.1 ควรมีการเพิ่มเติมเนื้อหาและความยาวของเรื่องเพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา ของวัดและโบราณสถานให้มากยิ่งขึ้น

2.2 เสียงบรรยายหรือเสียงพูด ควรมีความชัดเจน และมีเสียงหนักเบาในการพูดเพื่อ ความสนุกสนานและสร้างความสนุกให้ได้

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ในการบันทึกเสียงควรใช้อุปกรณ์ที่มีคุณภาพสูงและป้องกันลมจากปากเวลากฎ เพื่อความถูกต้องในการรับฟังและความสะดวกในการตัดต่อ

3.2 ควรมีการเพิ่มเติมบทบรรยายภาษาไทยด้านล่างประกอบในขณะที่กล่าวถึงศาสนสถาน เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการใช้งานมากขึ้น

3.3 การถ่ายทำวีดิทัศน์สารคดี ควรมีกล้องสำหรับถ่ายทำไม่น้อยกว่า 2 ตัว เพราะจะ ทำให้ภาพที่ได้มีความลึก และการเคลื่อนไหวที่ดีกว่านี้